

แนวปฏิบัติที่ดี

การเขียนโครงการวิจัยเพื่อขอรับทุน
ภายนอก และการบริหารจัดการโครงการ

จัดทำโดย

หน่วยวิจัย นวัตกรรม วารสารและการจัดการความรู้

ฝ่ายวิจัยและบริการวิชาการ

วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี

ประจำปีงบประมาณ ๒๕๖๓

บทนำ

การจัดการความรู้ (Knowledge Management : KM) เป็นเครื่องมือสำคัญในการรวบรวม และคัดสรรความรู้ทั้งความรู้ที่ฝังลึกในตัวคน (Tacit Knowledge) และความรู้ที่ชัดเจน (Explicit Knowledge) มาพัฒนาอย่างเป็นระบบ ด้วยการให้บุคลากรที่มีประสบการณ์จริงได้มีโอกาสการ แบ่งปันและแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับผู้สนใจ รวมทั้งยังทำให้บุคลากรที่ต้องการความรู้สามารถเข้าถึง แหล่งความรู้ได้ทำให้เกิดการพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้รวมทั้งนำความรู้ที่ได้รับไปปรับใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล เสริมสร้างศักยภาพของสถาบัน ให้มีความสามารถในการแข่งขันระดับสูง วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี ได้ตระหนักถึงความสำคัญของการพัฒนาอาจารย์ให้มีความรู้ ทักษะ และประสบการณ์ในการพัฒนาการเรียนการสอน และการทำวิจัย ในส่วนของการพัฒนาการทำวิจัย มุ่งให้ความสำคัญต่อการพัฒนาความรู้และทักษะในการทำวิจัย ผลจากการพัฒนาทักษะดังกล่าวยอมทำให้อาจารย์ของวิทยาลัยมีความรู้ทักษะ และประสบการณ์ที่จำเป็นในการพัฒนาสู่ ความเป็นมืออาชีพในการทำวิจัย สิ่งเหล่านี้ล้วนมีส่วนช่วยให้นักศึกษาได้รับผลประโยชน์ตามไปด้วย ในการดำเนินการเพื่อให้บรรลุเป้าหมายดังกล่าว วิธีการหนึ่งที่วิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้าที่ ใช้คือ การพัฒนาด้วยกระบวนการจัดการความรู้โดยเป็นการนำจุดแข็งของอาจารย์ที่มีประสบการณ์ตรงด้านการทำวิจัยที่ได้รับการสนับสนุนทุนวิจัยจากแหล่งทุนภายนอก มาทำการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ถอดบทเรียน และพัฒนาเป็นคู่มือไว้ใช้เป็นแนวทางในการ ปฏิบัติที่ดี (Best Practice) ให้แก่ผู้สนใจได้ศึกษาและนำไปประยุกต์ใช้ หน่วยวิจัย นวัตกรรม วารสารและการจัดการความรู้ ซึ่งมีหน้าที่รับผิดชอบ โดยตรงด้านการจัดการความรู้ของวิทยาลัยฯ ได้จัดโครงการการจัดการความรู้จากความรู้ทักษะ และประสบการณ์การขอทุนวิจัยภายนอก โดยการถอดความรู้จากอาจารย์ที่มีประสบการณ์การขอทุนวิจัยภายนอก เพื่อพัฒนาเป็นแนวปฏิบัติที่ดีในการเขียนโครงการเพื่อขอสนับสนุนทุนจากแหล่งภายนอก รวมทั้งเทคนิคการบริการโครงการ การสร้างทีมและการทำให้ประสบความสำเร็จ หวังเป็นอย่างยิ่งว่า แนวปฏิบัตินี้จะมีคุณประโยชน์ต่ออาจารย์ของวิทยาลัยพยาบาลพระจอมเกล้า จังหวัดเพชรบุรี

วัตถุประสงค์

เพื่อใช้เป็นแนวทางในการเขียนโครงการวิจัยเพื่อเสนอขอรับทุนสนับสนุนจากแหล่งทุนภายนอกและการบริหารจัดการโครงการวิจัย

โดยมีแนวปฏิบัติ 8 ขั้นตอน ประกอบด้วย

1. เริ่มต้น เตรียมตัว
2. ค้นหาหัวข้อ
3. เครือข่ายและทีม
4. เขียนโดน
5. รู้ตัวตน
6. บริหารทีม
7. บริหารเวลา
8. บริหารงบประมาณ

1. เริ่มต้น เตรียมตัว

- ศึกษาองค์กร/สถาบัน ด้านนโยบาย วิสัยทัศน์ การประกันคุณภาพสถาบัน ความเชี่ยวชาญของตนเอง
- เตรียมข้อมูลความพร้อมด้านการดำเนินงานต่างๆ ได้แก่ ทีม ต้องมีผู้มีประสบการณ์ด้านการวิจัย ระดับการศึกษา การทำงาน ได้สำเร็จ ไม่มีประวัติทิ้งงาน ความเชี่ยวชาญในพื้นที่ โดยเฉพาะงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับพื้นที่ควรแสดงให้เห็นว่ามีความพร้อมในการประสานงานในพื้นที่นั้นๆ
- ศึกษาเงื่อนไขของแหล่งทุนต่างๆ เช่น เป้าหมาย หัวเรื่อง ความต้องการ คุณสมบัตินักวิจัย
- เลือกแหล่งทุนที่เหมาะสมต่อหน่วยงานและความเชี่ยวชาญของตนเอง ความพร้อมของทีม ระยะเวลา ภาระงาน

2. ค้นหาหัวข้อวิจัย

- ติ้โจทย์แหล่งทุน เช่น สวรส. ต้องการเน้นการนำไปใช้เป็นข้อเสนอเชิงนโยบาย เน้นการนำไปใช้ปรับระบบสาธารณสุข สกอ. ต้องการความหลากหลาย และเน้นชุมชน ซึ่งเนื้อหา ดังกล่าวควรสอดคล้องกับอัตลักษณ์หรือนโยบายของวิทยาลัย
- เลือกหัวข้อหรือคำถามการวิจัยให้ตรงตามความต้องการของผู้ให้ทุน และตามความถนัดของตนเอง
- คิดคำถามการวิจัยที่สามารถมองเห็นถึงปัญหาและก่อให้เกิดประโยชน์
- ทำงานวิจัยโดยเลือกคำถามการวิจัยที่สามารถทำได้หรือครอบคลุมสอดคล้องเหมาะสมกับทรัพยากรที่มี ได้แก่ ในทีมวิจัย ทั้งเครื่องมือ อุปกรณ์และหน่วยงานหรือสถาบัน
- เลือกหัวข้อวิจัยในสิ่งที่ตนเองถนัดหรือมีความรู้ และรู้แหล่งความรู้สำหรับค้นคว้าหรือทบทวนวรรณกรรม
- ทบทวนวรรณกรรมให้เข้มข้น เลือกเรื่องที่ไม่มีคนทำมาก่อน แบ่งเนื้อหาการทบทวนออกเป็นส่วนๆ วิเคราะห์สังเคราะห์จุดอ่อนงานวิจัยก่อนหน้าเพื่อหาช่องว่างในการทำวิจัย
- ชื่อเรื่องตรงประเด็น สอดคล้อง หลักการและเหตุผลมีความน่าสนใจ น่าสนใจ
- เป็นชุดโครงการวิจัยที่มีวัตถุประสงค์ใหญ่ และวัตถุประสงค์ย่อย
- ระเบียบวิธีวิจัยและวิธีการดำเนินการวิจัยมีความเป็นไปได้
- มีแนวโน้มที่ผลลัพธ์จะถูกนำไปใช้ประโยชน์โดยเฉพาะจากหน่วยงาน

3. เครือข่ายและทีม

- เลือกผู้ร่วมทีมที่มีความรับผิดชอบ ประเมินจากผลการทำงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่จำเป็นต้องเก่ง แต่ต้องตั้งใจ มีวินัยอย่างสูง
- เลือกทีมงานที่สามารถไว้วางใจในความสามารถและความรับผิดชอบได้
- เลือกพัฒนานักวิจัยรุ่นน้องจากคนรู้จักใกล้ๆตัวจากกลุ่มเล็กๆ
- สร้างเครือข่ายนักวิจัยที่มีความรู้ประสบการณ์ที่หลากหลายเพื่อทำให้งานวิจัยมีความ ชัดเจนขึ้น
- หาเครือข่ายทางวิชาการ เช่น อาจารย์ที่ปรึกษา และเพื่อนร่วมรุ่นทั้งระดับปริญญาโท ปริญญาเอก เพื่อนต่างสถาบัน วิทยากรที่เคยเชิญมา เพื่อหาแหล่งข้อมูล

4.เขียนโดน

- ให้ความสำคัญและเวลาในการพัฒนากรอบแนวคิด เพราะเป็นหัวใจสำคัญของงานวิจัย
- คิดอย่างเป็นระบบ เป็นขั้นเป็นตอนในการออกแบบงานวิจัย
- การเขียนความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา ให้เขียนจากปัญหาที่เกิดขึ้นจริง โดยเฉพาะ ปัญหาที่เกิดในพื้นที่จริงมาสนับสนุน
- พัฒนาหัวข้องานอย่างต่อเนื่องสม่ำเสมอ ก่อนล่วงหน้า เพื่อให้งานวิจัยสำเร็จตามกำหนด ถึงแม้จะไม่ได้รับทุนปีนี้ก็สามารถส่งปีต่อไปได้และทำให้สามารถส่งข้อเสนอได้ตามกำหนด

5. รู้ตัวตน

- รู้จักความถนัดและความเชี่ยวชาญของตนเองในการทำวิจัยด้านใด
- หาความรู้เพิ่มเติมในสิ่งที่ตนเองขาด เช่น การวิจัยเชิงคุณภาพ ศึกษาต่อหรืออบรมเพิ่มเติม
- รู้จักและเข้าใจนิสัยของตนว่าชอบทำงานกลุ่มหรือชิ้นงาน เพื่อหลีกเลี่ยงการเกิดปัญหาหากต้องทำงานกลุ่ม
- เมื่อเข้าอบรมในหัวข้อที่สนใจ ควรทำความรู้จักผู้เชี่ยวชาญในสาขานั้นๆ เพื่อจะทำให้ได้รับคำแนะนำรวมถึงความช่วยเหลือในอนาคต
- นำผลงานไปให้ผู้เชี่ยวชาญระดับประเทศตรวจให้คำแนะนำซึ่งจะทำให้ผลงานได้รับการพัฒนาให้ดียิ่งขึ้น
- อย่ากลัวการวิพากษ์และต้องเปิดรับฟังในความคิดเห็น

6.การบริหารทีม

- ตั้งหัวหน้าโครงการเป็นผู้วิจัยที่เคยได้รับทุนและเป็นผู้สอนเป็นแบบอย่างให้กับนักวิจัยรุ่นใหม่ในฐานะผู้ร่วมวิจัย
- หัวหน้าโครงการวิจัยควรเป็นผู้ที่รู้จักแก้ปัญหาได้ และมีคุณลักษณะที่นำไปสู่ความน่าเชื่อถือและศรัทธา
- มีการแบ่งสัดส่วนวิจัยที่ชัดเจน ว่าใครทำอะไรเมื่อใด และการแบ่งเปอร์เซ็นต์ของแต่ละคนในทีมวิจัย
- แบ่งงานตามความถนัดของแต่ละคน เช่น บางคนถนัดเขียน บางคนถนัดลงภาคสนาม
- ไม่ทิ้งงานวิจัย รักษาเวลา ทำงานให้เสร็จตามเป้าหมาย
- เป็นพี่เลี้ยงคอยแนะนำ ควบคุม ชี้แนะ สร้างความสามัคคีของกลุ่ม เป็นแบบอย่างที่ดีให้นักวิจัยรุ่นน้อง
- ให้อโอกาส ยอมรับฟังความคิดเห็นของทีมวิจัย
- รับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย ไม่สร้างปัญหาให้แก่ทีม
- การสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างทีมวิจัยกับบุคลากรของแหล่งทุน
- ใช้หลักการทำงานเป็นทีมเดินไปพร้อมๆกันเพื่อให้บรรลุเป้าหมาย

7.บริหารเวลา

- บริหารเวลาในการทำวิจัย เนื่องจากการทำวิจัยมีเวลาจำกัด 1-2 ปีเท่านั้น ถ้านานเกินไปอาจไม่ได้รับการสนับสนุนทุน
- ฝึกการบริหารเวลาโดยจัดทำตารางงาน ใช้เทคโนโลยีสารสนเทศมาช่วย
- มีการวางแผนก่อนทำวิจัย ทั้งการวางแผนด้านเวลาของทีมวิจัยและแผนด้านกระบวนการวิจัย
- แบ่งเวลาในการทำงานและการวิจัยให้เหมาะสม รวมทั้งพันธกิจอื่นๆ
- มีการประชุมร่วมกันระหว่างทีมงานอย่างสม่ำเสมอ

8. บริหารงบประมาณ

- บริหารงบประมาณตามเกณฑ์ของระเบียบของทุน อย่างพอเพียง ใช้เท่าที่จำเป็นเหมาะสม บริหารจัดการค่าตอบแทนเป็นขวัญกำลังใจแก่ทีมวิจัย
- ใช้งบประมาณให้เหมาะสม อาจมีที่ปรึกษาในการจัดการงบประมาณ หรือจ้างผู้จัดการงบประมาณ เก็บเอกสารการเบิกจ่ายตลอดโครงการ
- ใช้งบประมาณให้เหมาะสมกับระเบียบวิธีวิจัยและแนวปฏิบัติของแหล่งทุน
- บริหารวัสดุอุปกรณ์ที่ใช้ให้สอดคล้องกับงบประมาณและมีการแจกแจงงบประมาณที่ชัดเจน
- ทำงานให้เสร็จตามงวดงบประมาณ เพื่อให้การเบิกเงินจากแหล่งทุนต่อเนื่อง และวิจัยแล้วเสร็จได้ในระยะเวลาที่กำหนดไว้
- งบประมาณของผู้ช่วยนักวิจัย ควรจะต้องมีเพื่อการบริหารจัดการที่สะดวกรวดเร็วต่อการเบิกจ่าย